

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/216980,Debata-naukowa-1945-rok-nowego-zniewolenia-Doswiadczenie-Polski.html>

26.02.2026, 17:15

Debata naukowa „1945 - rok nowego zniewolenia. Doświadczenie Polski”

W związku z przypadającą w 2025 r. okrągłą, 80. rocznicą zakończenia II wojny światowej w Europie Instytut Pamięci Narodowej zorganizował debatę naukową pt. „1945 - rok nowego zniewolenia. Doświadczenie Polski”. Wydarzenie odbyło się 16 kwietnia 2025 r. w Centralnym Przystanku Historia im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie, ul. Marszałkowska 107.

16.04.2025

[Aparat bezpieczeństwa NKWD](#) [Podziemie niepodległościowe](#)

8 maja 1945 r. wszedł w życie podpisany dzień wcześniej akt bezwarunkowej kapitulacji Rzeszy Niemieckiej. Dzień ten naturalnie był dniem powszechnej szczęśliwości i radości z tego, że największy konflikt w dziejach ludzkości dobiegł końca. Diametralnie różne było jednak doświadczenie państw Europy Środkowo-Wschodniej, z których Wehrmacht był wypierany przez Armię Czerwoną, w tym Polski, od doświadczenia np. Francji czy Belgii wyzwolanej przez wojska aliantów zachodnich. Sowietci od momentu wkroczenia w styczniu 1944 r. na ziemie polskie zwalczali wszelkie polskie dążenia do pełnej niepodległości. Jest to okres aresztowań, przesłuchań, tortur i morderstw na żołnierzach polskiej konspiracji. Częstokroć wykorzystywano do tego tę samą infrastrukturę więzienną i obozową, co okupant niemiecki.

Organizowana debata naukowa koncentrowała się na zagadnieniu polskiego doświadczenia umownego roku 1945. W dyskusji jako paneliści wzięli udział prof. dr hab. Marek Kornat (Polska Akademia Nauk, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego), dr hab. Bogdan Musiał, dr hab. Filip Musiał (Oddział IPN w Krakowie, Uniwersytet Ignatianum), dr Tomasz Łabuszewski (Oddział IPN w Warszawie). Moderacja: dr Konrad Graczyk (Biuro Badań Historycznych IPN).

Paneliści zastanawiali się nad uwarunkowaniami międzynarodowymi związanymi z wejściem Armii Czerwonej na ziemie polskie okupowane przez Niemcy w 1944 i 1945 r., działalnością władz zależnych od ZSRS, wprowadzonym przez NKWD terrorem, demontażami i grabieżami, początkami aparatu bezpieczeństwa, tworzeniem struktur PPR oraz działalnością podziemia niepodległościowego.

Zapis debaty na kanale IPNtv

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

Warszawa

Centrala

Aparat bezpieczeństwa, NKWD

Debata